

Tập thơ Huy Cận

Website: <http://motsach.info>

Date: 11-October-2012

Anh Thợ Gốm

Tặng Nguyễn Văn Y, chuyên gia gốm

Nắng lên hồng ban mai
Anh thợ gốm ngồi xoay
Đất mịn nhào với nắng
Hình đẹp nở trong tay.

Gió xuân man mác thổi
Cỏ non rờn ngoài đê
Mùa xuân đang tạo lại
Cây lá trên đồng quê.

Anh ngồi xoay ung dung
Ánh sáng rọi theo cùng
Ngực anh màu nắng đượm
Đẹp hồng như đất nung.

Bình đẹp nghìn xưa cũ
Tay ông cha giao về
Đang sống lại tươi tắn
Trong bàn tay vuốt ve....

Bình cao dáng trẻ thon
Lọ nhón thân đầy tròn
Đẹp phúc đầy của mẹ
Đẹp duyên hiền của con.

Xoay xoay bàn gỗ ơi,
Nước mát nhào đất tôi
Anh làm thêm cái đẹp
Chưa có ở trong đời....

1962

Anh Viết Bài Thơ

Anh viết bài thơ giữa ánh khuya
Cỏ cây yên ngủ. Gió xa về
Anh nhìn em ngủ hồn hui nhẹ
Như bóng vườn trưa xanh tiếng ve
Biển lặng em nằm trong gió êm
Anh là bóng thức của hồn em
Ngoài kia sao cũng từng đôi sáng
Từng cặp nhân vàng trong trái đêm
Bát ngát lòng anh giữa trái đời
Hai ta đôi hạt giữa nghìn đời
Gió khuya nào biết xuân hè nữa?
Em mộng điều chi, miệng thoả cười

Anh Xa Em Một Nửa

Em ở đâu? Anh xa em một nửa.
Một nửa hồn anh lẫn quất theo em,
Vào giấc ngủ nửa hồn anh bợ ngỡ
Gió khuya hay em bước động bên thềm ?

Tình đôi ta là trăm nghìn ràng rịt
Của tâm hồn, của cả máu xương
Ai dám bảo hồn không là da thịt
Sắc hoa hồng không tách biệt làn hương.

Anh ở nơi em cùng trời cuối đất
Em ở nơi anh cõi thực cõi mơ
Em ở đâu mà hồn anh lẫn quất
Nhớ thương em lòng ngần tự bao giờ.

Áo Trắng

Áo trắng đơn sơ, mộng trắng trong,
Hôm xưa em đến, mắt như lòng.
Nở bùng ánh sáng. Em đi đến,
Gót ngọc dồn hương, bước tỏa hồng.

Em đẹp bàn tay ngón ngón thon,
Em duyên đôi má nắng hoe tròn.
Em lùa gió biếc vào trong tóc
Thổi lại phòng anh cả núi non.

Em nói, anh nghe tiếng lẫn lời,
Hồn em anh thở ở trong hơi.
Nắng thơ dẹt sáng trên tà áo,
Lá nhỏ mừng vui phất cửa ngoài.

Đôi lúa thần tiên suốt cả ngày,
Em ban hạnh phúc chứa đầy tay.
Dịu dàng áo trắng trong như suối
Tỏa phất đôi hồn cánh mộng bay.

Áo Xuân

Sớm nay khoác áo màu vô định
Ra gặp mùa xuân đến giữa đàng
Lá biếc đưa thoi xuyên vĩnh viễn
Gió là sợi thắm của thời gian.

Ta vận tấm xuân đi hơn hở
Tâm tư ngào ngạt hiến dâng đời
Thân cũng hát lòng cao nhịp lửa
Hoa thiên thu hẹn nở cùng môi.

Lòng chim gieo sáng vệt vân sa
Trên bước đường xuân trở lại nhà.
Mở sách chép rằng: Vui một sáng
Nghìn năm còn mãi tấm lòng ta.

Buổi Sáng Hôm Nay

Anh tặng em buổi sáng hôm nay
Có hoa sen nở hồ Tây trắng hồng
Tặng em trời mát như sông
Trong veo chảy giữa hai dòng cây xanh
Anh tặng em buổi sáng lòng anh
Có mây có nước có cành có hoa
Có mình và lại có ta
Trong hương sen ngát nở xoà lòng sen
Anh tặng em cả những ưu phiền
Trong câu hát cũ nghe bên chợ cầu
Còn hần trong chữ trong câu
Nỗi đau ngày trước cày sâu mặt người
Anh tặng em buổi sáng mai đời
Bước chân quen thuộc, tiếng người lại qua
Mây phồng buồm bạc xa xa
Ngày lên gió mới, lòng ta tặng mình.

Buồn Đêm Mưa

Tặng Khái Hưng

Đêm mưa làm nhớ không gian,
Lòng run thêm lạnh nỗi hàn bao la...

Tai nương nước giọt mái nhà
Nghe trời nặng nặng, nghe ta buồn buồn.

Nghe đi rời rạc trong hồn
Những chân xa vắng dặm mòn lẻ loi...

Rơi rơi... dàu dàu rơi rơi...
Trăm muôn giọt nhẹ nối lời vu vơ..

Tương tư hương lạc, phương mờ...
Trở nghiêng gối mộng, hững hờ nằm nghe.

Gió về, lòng rộng không che,
Hơi may hiu hắt bốn bề tâm tư...

Buồn

Đã chảy về đâu những suối xưa?
Đâu con yêu mến đến không chờ?
Tháng ngày vùn vụt phai màu áo
Của những nàng tiên mộng trẻ thơ.

Rụng những chùm tên mấy độ bông;
Phai hàng nhật ký chép song song;
Chàng trai gối mộng trên trang sách
Tĩnh thức, mùa xuân rụng hết hồng.

Đời mất về đâu, hơi tháng, năm?
Xuân không mọc nữa với trăng rằm!
Chẳng bao lâu ngủ sâu trong đất,
Vĩnh viễn mùa đông lạnh chỗ nằm.

Nay hăng còn đây ấm mặt trời,
Mà sao lòng lạnh tuyết băng rơi?
- U sầu chắc hẳn đang nhanh bước,
Lung khộm nghìn năm đến cửa tôi.

Các Vị La Hán Chùa Tây Phương

Các vị La Hán chùa Tây Phương
Tôi đến thăm về lòng vấn vương.
Há chẳng phải đây là xứ Phật,
Mà sao ai nấy mặt đau thương?

Đây vị xương trần chân với tay
Có chi thiêu đốt tẩm thân gầy
Trầm ngâm đau khổ sâu vòm mắt
Tự bấy ngồi y cho đến nay.

Có vị mắt gương, mày nhú xệch
Trán như nổi sóng biển luân hồi
Môi cong chua chát, tâm hồn héo
Gân vận bàn tay mạch máu sôi.

Có vị chân tay co xếp lại
Tròn xoe tựa thể chiếc thai non
Nhưng đôi tai rộng dài ngang gối
Cả cuộc đời nghe đủ chuyện buồn....

Các vị ngồi đây trong lặng yên
Mà nghe giông bão nổ trăm miền
Nhu từ vực thẳm đời nhân loại
Bóng tối đùn ra trận gió đen.

Mỗi người một vẻ, mặt con người
Cuồn cuộn đau thương cháy dưới trời
Cuộc họp lạ lùng trăm vật vã
Tượng không khóc cũng đổ mồ hôi.

Mặt cúi nghiêng, mặt ngoảnh sau
Quay theo tám hướng hỏi trời sâu
Một câu hỏi lớn. Không lời đáp
Cho đến bây giờ mặt vẫn chau.

Có thực trên đường tu đến Phật
Trần gian tìm cõi áo trầm luân
Bấy nhiêu quần quai run lần chót
Các vị đau theo lòng chúng nhân?

Nào đâu, bác thợ cả xưa đâu?
Sống lại cho tôi hỏi một câu:

Bác tạc bấy nhiêu hình khô hạnh
Thật chẳng chuyện Phật kể cho nhau?

Hay bấy nhiêu hồn trong gió bão
Bấy nhiêu tâm sự, bấy nhiêu đời
Là cha ông đó bằng xương máu
Đã khổ, không yên cả đứng ngồi.

Cha ông năm tháng đè lưng nặng
Những bạn đương thời của Nguyễn Du
Nung nấu tâm can vò võ trán
Đau đời có cứu được đời đâu.

Đứt ruột cha ông trong cái thuở
Cuộc sống giậm chân hoài một chỗ
Bao nhiêu hi vọng thúc bên sườn
Héo tựa mầm non thiếu ánh dương.

Hoàng hôn thế kỷ phủ bao la
Sờ soạng, cha ông tìm lối ra
Có phải thế mà trên mặt tượng
Nửa như khói ám, nửa sương tà.

Các vị La Hán chùa Tây Phương!
Hôm nay xã hội đã lên đường
Tôi nhìn mặt tượng dường tươi lại
Xua bóng hoàng hôn, tản khói sương.

Cha ông yêu mến thời xưa cũ
Trần trụi đau thương bỗng hoá gần!
Những bước mất đi trong thớ gỗ
Về đây, tươi vạm dậm đường xuân.

27-12-1960

Chiều Xưa

Buồn gieo theo gió veo hồ,
Đèo cao quán chật, bến đò lau thưa.
Đồn xa quần quai bóng cờ,
Phát phơ buồn tự thuở xưa thổi về.
Ngàn năm sực tỉnh lê thê
Trên thành son nhạt - Chiều tê cuối đầu...
Bờ tre rung động trống châu,
Tưởng chừng còn vọng trên lầu ải quan,
Đêm mơ lay ánh trăng tàn,
Hồn xưa gợi tiếng thời gian, trống dồn.

Đàn Tơ-rưng

Nửa anh đem phơi nắng
Chính ửng mặt trời hồng
Nửa anh đem hong bếp
óng ánh màu mặt ong.

Anh bắc qua năm tháng
Chiếc cầu phao âm thanh
Đời hai đầu mưa nắng
Đàn mắc võng tâm tình

Mỗi câu em đậm đà
Mỗi tiếng lòng anh dội
Câu trầm bổng thiết tha
Võng ru lời rừng suối

Em cùng anh ta nổi
Qua trăm núi nghìn đèo
Tiếng quê hương vời vợi
Như dậy rừng nửa reo

Tiếng đá lộng tiếng nửa(*)

Cung bậc hồn cha ông
Bậc cao như đỉnh núi
Bậc trầm hơn đáy sông

Đàn nói lòng Đam San
Đàn nói tình Xinh Nhã
Nói ân tình đôi ta
Tựa lửa bền trong đá.

14-10-1974

(*) Tiếng đá lộng tiếng nửa

Chiếc đàn đá của Tây Nguyên, tiền thân của đàn tơ-rưng, đã có cách đây mấy nghìn năm, là một trong những nhạc cụ cổ nhất của nhân loại.

Đảo

Những đảo mù khơi ai viếng thăm!
Chim con mòn mỏi cánh giam cầm
Rêu vàng nở gượng đôi hoa gió,
Không hạt phương xa đến gởi mầm
Chỉ có nghìn năm triều sóng động
Mai chiều trải lại nếp vô biên
Mây phiêu lưu cũng không ngừng bóng,
Cát nổi đòi con trận tử phiên.
Tôi nhớ bôn quơ những chiếc hồn
Muôn trùng biển rộng, đảo con con.
Thuyền không giao nối đây qua đó,
Vạn thuở chờ mong một cánh bướm.
1940

Đêm Trăng Mưa

I

Có trăng mà lại có mưa
Nhu trên lụa bạch thù thừa kim sa.
Hoàng lan trước ngõ la đà
Cành đưa nét đậm, lá nhòa mực phai.
Những e phí đẹp của trời
Ta nằm không ngủ trông vời mưa trăng.

II

Có mưa mà lại có trăng
Thời gian rất nhẹ đan bằng sợi trong.
Có trăng mưa khởi lạnh lòng
Có mưa trăng thấm tận cùng cỏ cây
Thiên nhiên ngàn vạn đổi thay
Vẫn nguyên ý đẹp giải bày cùng ta.

Đêm 5-7-1972

Đến Tây Hồ Nhớ Bạch Cư Dị

Nay cuối thu rồi tôi đến đây,
Se se dáng liễu, nước hồ đầy...
Tầm Dương không phải khuya đưa khách
Mà tương tì bà gió chạm dây...

Tôi đi trên đường Bạch Cư Dị,
Người đã khuất mười hai thế kỉ
Nhưng phải chăng người còn bước đầu đây,
Trán còn gợn sóng Tây Hồ suy nghĩ.

Nhớ những khi đất trịch người bị đuổi
Thổi véo von tâm sự bến Tầm Dương.
Tôi đọc lại những câu thơ nghìn tuổi
Trẻ như xưa. Cúc lại đón bên đường.

Những người bình dị người hay tả
Đã khổ nghìn năm trong thiên hạ,
Nghìn năm đói rách chỉ may còn
An ủi trong thơ người êm ả.

Ngày nay sự thế đã thay rồi
Những bạn khổ nghèo xưa của người
Đã từng vùng lên nắm vận mệnh,
Cơm no áo ấm với hoa cười.

Hàng Châu thêm đẹp, hồ thêm đẹp,
Đường thừa người đi bóng liễu che,
Có phải bóng người còn lẩn giữa
Nhân dân hôm sớm lúc đi về.

Tây Hồ (Hàng Châu), 24-11-1957

Đẹp Xưa

Tặng Tô Ngọc Vân

Ngập ngừng mép núi quanh co
Lung đèo quán dựng, mưa lò mái ngang...
Vi vu gió hút nẻo vàng.
Một trời thu rộng mấy hàng mây nao.

Dùng cương nghỉ ngựa non cao
Dặm xa lữ thứ kẻ nào héo hon...

Đi rồi, khuất ngựa sau non;
Nhỏ thua tràn đặng, tiếng còn tịch liêu...
Trơ vợ buồn lợt quán chiều
Mái nghiêng nghiêng gửi buồn theo hút người

Chú giải: "Trơ vợ" là dạng chính tả ít dùng, cùng nghĩa với "chơ vợ", được giữ nguyên văn theo tác giả.

Đi Giữa Đường Thơm

Tặng Thạch Lam

Đường trong làng: hoa dại với mùi rom...
Người cùng tôi đi dạo giữa đường thơm,
Lòng giắt sẵn ít hương hoa tưởng tượng.

Đất thù nắng, bóng tre rồi bóng phượng
Lần lượt buông màn nhẹ vương chân lâu:
Lên bề cao hay đi xuống bề sâu?
Không biết nữa - Có chút gì làm ngợp
Trong không khí... hương với màu hoà hợp...

Một buổi trưa không biết ở thời nào,
Như buổi trưa nhẹ nhẹ trong ca dao,
Có cu gáy, có bướm vàng nữa chứ,
Mà đôi lúa đứng bên vườn tình tự.
Buổi trưa này xưa kia ta đã đi,
Phải cùng chăng? Lòng nhớ rõ làm chi!

Chân bên chân, hồn bên hồn, yên lặng,
Người cùng tôi đi giữa đường rải nắng,
Trí vô tư cho da thở hương tình,
Người khẽ nắm tay, tôi khẽ nghiêng mình
Như sắp nói, nhưng mà không; - khóm trúc
Vừa động lá, ta nhận vào một lúc
Cả không gian hồn hậu rất thơm tho;
Gió hương đưa mùi, dịu dịu phát phơ...

Trong cảnh lặng, vẫn đưa mùi gió thoảng...
Trí băng quơ nghĩ thoáng nhưng buồn nhiều:
"Chân hết đường thì lòng cũng hết yêu".
Chân đang bước bỗng e dè đứng lại
- Ở giữa đường làng, mùi rom, hoa dại...

Đời Hỏi Gì Ta

Đời hỏi gì ta trên đảo vắng?
Mắt xanh hiu hắt gió thời gian
Đời hỏi gì ta trên biển nắng?
Hồn xanh cuộn cuộn sóng khơi ngàn.

Đời hỏi gì ta? Hồn ta đây!
Nhìn đêm mắt rụng hay sao bay?
Ta đến đây đất trời hung thịnh
Đời hỏi gì ta trong ánh ngày?

Ánh sáng thắm vang, ta lắng nghe
Âm binh rên khóc giữa trưa hè
Quay tròn giọt lệ ba nghìn hướng
Đời hỏi gì ta sau bánh xe?

Đời hỏi gì ta trong gió mạnh?
Đời hỏi gì ta trên biển đầy?
Mắt Đời nhìn hỏi nhiều khi lạnh
Thế cuộc vang lừng hạt máu say.

Hè 1941

Em Bé Và Mặt Trăng

Mẹ ơi, cho con mặt trăng!
Bé nhìn mặt mẹ , tay dang hái trời
Hoa trăng nở sáng ngời ngời
Trăng theo bóng mẹ , trăng ngồi bên con.
Mẹ là trăng, con bá cổ hôn,
Con là trăng nở, mẹ ôm vào lòng.
Mẹ đưa con dưới trăng trong
Trăng cao con với , mẹ bổng lên cao
Bé đã hái được trăng nào
Mà nghe lòng mẹ rào rào cánh trăng

Gặp Chị Điên

Chủ nhật qua tôi gặp một người điên
Trên mặt ngày thơ nét nét dịu hiền
Lấp loáng dọi hai mắt đà mờ ảo.
Sự sống thọt, đời không tỉnh táo
Chị cầm roi nhưng nào biết đánh ai.
Các trẻ em bu quanh chị, đùa dai,
Chị vút gió rồi đứng cười ròn rợn.
Người qua phố xem lâu, cũng chán
Bỏ chị đi như chợ vãn chiều hôm.

Chị là ai? Đau khổ lắm? Tay ôm
Bó quần áo rách tươm như giẻ vụn.
Chị đứng đó, thuyền trôi mất hướng
Mà bỗng nhiên biển hoá đá mênh mông.
Hỡi tâm hồn mắc cạn giữa dòng
Có phải chị còn chờ mong hướng gió?
Ai nhìn được trong tâm hồn mờ tỏ,
Trong não cân đã loang loang lỗ vùng đềm?
Mắt chị nhìn đâu leo lét ngọn đèn,
Tôi bất giác nhớ ngày nhật thực
Bóng tối ăn hoen mặt trời sáng rực.

Đời tôi đã gặp nhiều chết nhiều đau,
Đã thấy những thân người như hoa héo nhựa xàu
Sự sống khô đi như dòng nước cạn
Nhưng nói sao hết lòng tôi đau đớn
Thấy chị đứng, đi, da thịt hồng tươi
Nói năng mà như không sống nữa rồi...
Sương chiều xuống như xoa nhòa cây cỏ.
Trong mắt chị chút hồn còn mờ tỏ
Cũng dường như pha loãng biển trong sương.

Chị về đâu? Mẹ chị đến, yêu thương
Nâng đầu chị như tay già chống chọi
Vớ trái sắp rơi, vớ hồn sắp tối.
Chuyện đau thương mẹ chị kể đầu đuôi,
Chuyện gia tài xâu xé, tình nghĩa pha phôi,
Chuyện đời cũ hơi tiền làm lạnh máu...
Chị mất trí, bị “cuộc đời” lừa đảo.

Sau màn sương trắng đục mặt trời chiều
Đỏ bầm như cục máu uất ai treo,
Cả hồn chị đã tím bầm trong đó.
Tôi tưởng nghe trong hồn ai sụp đổ
Rít vang lên cả quá khứ bạo tàn
Trong buổi chiều sương trắng lạnh màu tang.

12/54 – 5/59

Hoa Sấu Bầy Ong

Mấy hôm chiều lại cơn giông
Có lùm hoa sấu trước song, quên mình
Chiều nay mây tạnh nắng lên
Đàn ong quen lại đến tìm lùm hoa
Ồ hoa đậu trái bây giờ?
Bầy ong ngơ ngẩn một bờ sấu xanh.

Học Sinh

Gió thổi sân trường chiều chủ nhật
- Ôi! Thời thơ bé tuổi mười lăm
Nắng hoe rải nhạt hoa trên đất
Đồi dịu vờ như nguyệt trước rằm.
Bốn vách nghiêm trang tiếng đọc bài
Đầu xanh dậm chực, nét văn khôi
Chiều xuân chim sẻ vô trong lớp
Ông giáo trông lên; chúng bạn cười.

Lén mắt thầy, xem lại bức thư
Của người cô họ, chú hiền từ
Bàn tay vợ vẫn đưa trang sách
Mộng tưởng phiêu lưu bức địa đồ.

Đôi guốc nằm hiên kéo bốn mùa
Tiền nhà ít gửi, biết chi mua!
Áo dài cọ mãi đôi tay rách,
Gương lược thăm hoài tóc ngắn thưa.

Chủ nhật nhiều khi chán nản ghê
Tung tăng sân bóng chạy tư bề
Bên vườn ông đốc dẫm hoa nở
Đêm tới mau mau hái trộm về.

Lên gác yên tâm nghĩ sự đời
Hương nồng quanh gối vẫn vợ chơi
Giường bên cửa sổ, cây đưa mắt,
Không chịu mùng che để ngó trời.

Họ sống bình yên, bước lặng thinh.
Không nghe hoa bướm gọi bên mình.
Hùng hờ đi giữa hương yêu mến
Chân bước chua khi rộn ái tình.

Vậy đó bỗng nhiên mà họ lớn,
Tuổi hai mươi đến, có ai ngờ!
Một hôm trận gió tình yêu lại
Đứng ngẩn trông vời áo tiểu thơ.

Nằm Nghe Người Thở

Nằm nghe người thở bên ta
Nghe ta cùng thở vui hoà đêm nay
Nghe xe nghìn kiếp đưa quay
Nóng muôn hạt gió lòng bay ngực đời.
Trong hơi ta, trong hơi người
Lại nghe nằm nghỉ đất trời ban sơ
Hơi ta thành tựu thuở xưa,
Hơi người dằng dặc bao giờ cho tan!
Nghìn năm một cuộc giao hoan
Trước chưa xương thịt, sau tàn thịt xương,
Hoạ còn hơi thở hoa hương
Cho hồn gặp gỡ âm dương lối về...

Ngậm Ngùi

Nắng chia nửa bãi; chiều rồi...
Vườn hoang trinh nữ xếp đôi lá rêu.
Sợ buồn con nhện giăng mau;
Em ơi !Hãy ngủ... anh hầu quạt đây.
Lòng anh mở với quạt này;
Trăm con chim mộng về bay đầu giường.
Ngủ đi em, mộng bình thường!
Ru em sẵn tiếng thùy dương mấy bờ...
Cây dài bóng xế ngẩn ngơ...
- Hồn em đã chín mấy mùa thương đau?
Tay anh em hãy tựa đầu,
Cho anh nghe nặng trái sầu rụng rơi...

Ngã Ba Đồng Lộc

Ngã ba Đồng Lộc (Hà Tĩnh) là nơi giặc Mỹ đã đánh phá vô cùng ác liệt trong cuộc chiến tranh phá hoại vừa qua (trung bình một mét vuông ba quả bom lớn). Quân dân ta đã chiến thắng vẻ vang tại ngã ba Đồng Lộc, luôn luôn đường vẫn thông xe.

Con ơi, bố về thăm Hà Tĩnh quê ta
Bố kể con nghe về ngã ba Đồng Lộc.
Trên mặt đất này có muôn triệu ngã ba
Và có rất nhiều ngã ba nổi tiếng:
Có những ngã ba nối những dòng sông lớn của một đại châu, sóng dựng trùng trùng:
Có những ngã ba nối những con đường dài chạy từ các thủ đô to
Như những mạch máu khổng lồ
Trên thân hình trái đất
Trong đó mỗi con người là một hạt hồng cầu đỏ chói.
Có những ngã ba, là nơi gặp gỡ của những dòng văn minh lớn đông, tây, kim, cổ...
Tất cả những ngã ba trên, con có thể học biết trong sách địa dư, trên những bản đồ.
Mai sau lớn lên con có thể đến thăm và chụp ảnh nữa...
Xong rồi con có thể quên...
Nhưng con ơi, con chớ có quên ngã ba Đồng Lộc.
Trong đời mỗi người cũng có những ngã ba đường
Trong đời một dân tộc cũng có những ngã ba quyết định
Những ngã ba vận mệnh
Những cái nút trên dậm dài lịch sử
Gặp những ngã ba đời, con sẽ nghĩ suy
Và con ơi, muốn tìm đúng hướng đi
Con sẽ nhớ đến ngã ba Đồng Lộc.
Ngã ba Đồng Lộc:
Là ngã ba nhưng nào có phân vân
Nào có đắn đo do dự
Là ngã ba trên chặng đường quyết liệt
Những hướng đi đã quyết
Không phải cho một lần
Mà cho tất cả mọi lần
Không phải cho một người
Mà cho tất cả quê hương đất nước:
Hướng về Nam, một nửa mình Tổ quốc
Các ngã ba khác trên đời làm bằng nước, bằng sông, bằng thủy triều lên xuống.
Hay bằng đá, bằng đất
Bằng xi măng cốt sắt

Bằng vôi trắng, gạch nâu
Bằng đèn xanh, đèn đỏ đủ màu
Hay bằng những sự chênh vênh vấp ngã.
Nhưng ngã ba Đồng Lộc xây bằng xương máu
Khi con về quê, con nhớ giếng thăm
Mộ mười cô kề bên đường đỏ.
Các cô như còn đứng đó
Chờ lấp hố bom
Đường thông xe, các cô mới đi nằm
Các cô để lại tuổi thanh niên
Mười chín, hai mươi, hăm hai tuổi
Cho đất nước, quê hương
Hồn trong như suối,
Bình minh đòi sáng rực vùng dương.
Con sẽ đi thăm mời cô La Thị Tám
Từ trường học lại về trận địa đầu non
Đứng giữa đàn bò, đàn bê mồm mím
Trên sườn núi cao cỏ đã mượt màu xanh
Như mảng da non trên thân thể đang lành
Cô sẽ chỉ cho con xem
Những hố bom loang lổ
Như đất trên mặt trăng
Mỗi thước vuông ba quả bom to bự.
Cô sẽ chỉ con xem
Nghìn vụn điểm lặn bom nổ chậm
Cô từng đến cắm cờ
Mỗi một lần chạy thi với cái chết.
Đôi chân cô nhanh hơn kíp nổ
Cô là một ngọn cờ đỏ của quê ta
Nghìn năm sau lịch sử sẽ còn ghi
Những năm tháng chiến tranh ác liệt
Nghìn vụn chuyển xe đi
Qua trái tim ngã ba Đồng Lộc
Máu qua tim máu lọc
Xe vượt qua ngã ba xe xóc tới miền Nam.
Và con ơi, bố ngồi nghỉ miền man
Bạn bè ta trong cơn gió lốc
Hắn cũng đang vượt những ngã ba Đồng Lộc.
Những ngã ba Việt Nam
Dọc đường dài kẻ địch còn găm
Nhiều bom nổ chậm

Nhưng chẳng hề chi!
Khắp năm châu còn nhiều La Thị Tám
Nhiều Võ Thị Tần
Đường sẽ thông xe đi về cách mạng.
Hà Tĩnh 1971

Nhạc Sầu

Ai chết đó? Nhạc buồn chi lắm thế!
Chiều mờ côi, đời rét mướt ngoài đường
Phố đìu hiu màu khói cũ lên sương
Sương hay chính bụi tàn phai lả tả
Tùng tiếng lẹ: ấy mộng sầu úa lá
Chim vui đâu cây đã gãy vài cành
Ôi chiều buồn! Sao nắng quá mong manh
Môi tái nhạt nào mà cười héo vậy?

Ai chết đó? Trục xoay và bánh đẫy
Xe tang đi về tận thế giới nào?
Chiều đông tàn, lạnh xuống tận trời cao
Không lửa ấm, chắc hồn buồn lắm đó
Thê lương vậy mà ai đành lia bỏ
Trần gian sao? Đây thành phố đang quen
Nhưng chốc rồi nẻo vắng đã xa miền
Đường sá lạ thôi lạnh lùng biết mấy!

Và ngựa ơi, đi nhịp đằm chớ nhẩy
Kéo thân đau, chưa quên nệm giường đời
Ai đi đưa, xin đưa tận cuối trời
Chớ quay lại nửa đường mà làm tủi

Người đã chết - một vài ba đầu cúi
Dầm bầy lòng thương xót đến bên mồ
Để cho hồn khi sắp xuống hư vô
Còn được thấy trên mặt người ấm áp

Hình dáng cuộc đời từ nay xa tấp
Xe tang đi, xin đường chớ gập ghềnh
Không gian ơi, xin hẹp bớt mông mênh
Ảo não quá trời buổi chiều vĩnh biệt!

Và người nữa, tiếng gió buồn thê thiết
Xin lặng giùm cho nhẹ bớt cô đơn
Hàng cờ đen là bóng quạ chập chờn
Báo tin xấu, dấu hồn người đã xé...

Ai chết đó? Nhạc buồn chi lắm thế!
Kèn đám ma hay ấy tiếng đau thương

Của cuộc đời? Ai rút tỵ trong xương
Tiếng nước nổ gỏi gió đường quạnh quẽ!
Sầu chi lắm! Trời ơi chiều tận thế!

Nhớ Hồ

Lâng lâng chiều nhẹ ghé muôn tai
Trong bóng chiều như mờ tiếng ai
Thổi lạc hương rừng con gió đến
Bâng khuâng trời rộng nhớ sông dài
Ôi nắng vàng sao mà nhớ nhung!
Có ai đàn lẻ để tơ chùng?
Có ai tiễn biệt nơi xa ấy
Xui bước chân đây cũng ngại ngừng...
Câm lặng. Hoa rơi cánh đợi chờ.
Chiều đi, ở lại mộng bơ vơ
Thoảng vòng tóc gió qua bên má,
Khiến động làn da rợn ý sờ.

Nhớ Mẹ Năm Lụt

Năm ấy lụt to tận mái nhà
Mẹ con lên chạn – Bố đi xa
Bốn bề nước réo, nghe ghê lạnh
Tay mẹ trùm con, tựa mẹ gà.
Mẹ cắn bầm môi cho khỏi khóc
Thương con lúc ấy biết gì hơn?
Nước mà cao nữa không bè thúng
Nếu chết trời ơi! Ôm lấy con.
Gọi với láng giềng, lời mẹ dặn
“Xảy chi cứu giúp lấy con tôi!”
Tiếng dờn giữa nước mênh mông trắng
Đáp lại từ xa một tiếng “ời”
Nước, nước... lạnh tê như số phận
Lất lay còn ngọn mấy hàng cau
Nhưng mà mẹ thức ngồi canh chạn
Mắt mẹ trùng sâu hơn nước sâu.
Vậy đó mẹ ơi, đời của mẹ
Đường trơn bầu đất mẹ kiên gan
Nuôi con lớn giữa bao cay cực
Nước lụt đời lên mẹ cắn răng.
Năm ấy vườn cau long mấy gốc
Rầy đi một dạo, trái cau còi
Trên đầu tóc mẹ thêm chùm bạc
Lụt xuống, còn vương mảnh nước soi.

Quanh Quẩn

Quanh quẩn mãi giữa vài ba dáng điệu
Tới hay lui vẫn chùng ấy mặt người
Vì quá thân nên quá đổi buồn cười,
Môi nhắc lại chỉ có ngần ấy chuyện.

Đời nhạt tẻ như tàu không đổi chuyển!
Đứng xem ngoài hay quay gót nhìn trong
Cùng thuộc rồi bàn ghế ở trong phòng,
Và trong đó: những hồn quen biết quá!

Đời nghèo thế! Không dành tôi chút lạ...
Đến ái ân cũng hết cả đợi chờ
Và mỗi ngày sau những giấc ngủ trưa
Mùng buông xuống không che sấu vũ trụ

À! Thế đấy, chốn hàng ngày cư trú
Ván bài đời may mắn chỉ ù sông
Ôi! Tâm tư ngăn giữa bốn bờ tường
Chờ gió mới, nhưng cửa đều đóng kín!

Sớm Mai Gà Gáy

Tiếng gà gáy ơi! Gà gáy ơi!
Nghe sao ầm áp tựa nghe đời
Tuổi thơ gà gáy ran đầu bếp
Trâu dậy trong ràn, em cựa nôi

Cha dậy đi cày trau kịp vụ
Hút vang điệu thuốc khói mù bay
Nhút cà, cơm ủ trong bồ trấu
Chút cá kho tương mẹ vội bày

Gà gáy nhà ta, gáy lảng giềng
Ta nghe thuộc mỗi tiếng gà quen
Cha ơi con chữa nghe gà chú!
Nó cũng như mà hay ngủ quên.

Hàng cau mở ngọn đón ngày vào
Xóm nhỏ nép bên triền núi cao
Gà lại gáy dồn thêm đợt nữa
Nắng lên xoè quạt đỏ như mào.

Gà gáy ơi! Tiếng gà gáy ơi!
Nghe sao rạo rức buổi mai đời!
Thương cha lủi thủi không còn nữa
Chẳng sống bây giờ thôn xóm vui...

1962

(Tuyển tập Huy Cận 1986)

Tạo Hoá Sinh Em

Tạo hoá sinh em đẹp thế kia
Để rồi lại sẽ xoá em đi
Sinh anh yêu đằm, yêu da diết
Để một ngày kia hết biết gì
Nư nhựa hè lên chín trái cây
Cho anh ôm ngực tròn đầy
Anh ôm đôi gót hây hây đỏ
Nư sớm chân trời mọc đỏ hây.